

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Penjanje vazduhoplova bez odobrenja
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	02.06.2020. godine, 14:43 UTC, ATCU II
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	- Vazduhoplov
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Odras sa pozivnim znakom penje bez odobrenja sa 9000' na FL115. Provjerom je utvrđeno da se vazduhoplov nalazi kod APP SA na vezi, te da je nekoliko minuta prije toga prebačen sa frekvencije FIC BL na frekvenciju APP SA. Svi umiješani su tvrdili da nisu bili obavješteni o namjeri vazduhoplova da promjeni visinu. Nije bilo ugrožavanja drugog saobraćaja u tom trenutku.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Sprovedena je istraga ovog događaja.</p> <p>Zaključci koji proističu iz ove istrage:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Pilot vazduhoplova je samoinicijativno, bez odobrenja APP izvršio penjanje čime je narušio prostor odgovornosti BHACC/LOWER. -Vazduhoplov nije posjedovao plan leta u kome je sadržana informacija o njegovom statusu, ruti leta, pravilima letenja, registraciji. -FISO na dužnosti u FIC Banja Luka je uredno najavio vazduhoplov APP Sarajevo i nakon ponovnog javljanja pilota vazduhoplova odobrio prelazak na frekvenciju APP Sarajevo, bez utvrđivanja tačne pozicije i visine vazduhoplova. -ATCO u APP Sarajevo je preuzeo vazduhoplov na vezu izvan TMA Sarajevo, čija pozicija i visina ulaze u prostor nadležnosti BHACC/LOWER. -FIS BiH i JPAKL Sarajevo imaju interne procedure, odnosno postoji propisana tehnologija rada sa vazduhoplovima koji lete ili provode aktivnosti u dijelu vazdušnog prostora pod nadležnošću BHACC/LOWER u internim dokumentima. - Komunikacija između FIC Banja Luka i APP Sarajevo je bila uskraćena za elemente koji su obavezni prilikom predaje odnosno prijema vazduhoplova, kako je propisano navedenim internim dokumentima. <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu događaja.</p>
---	--

Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)	B3 prema ESARR-u 2 Ovaj događaj je značajno uticao na bezbjednost letenja (Safety). Ovakva vrsta događaja dešava se povremeno.
Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<p>BHANSА treba da organizuje sastanak ATS jedinica, na temu koordinacije između nadležnih jedinica.</p> <p>Tokom provođenja kontinuiranog stručnog osposobljavanja kontrolora letenja, prezentovati događaje: "Penjanje bez odobrenja", "Odstupanje od ATC odobrenja" i "Problem s koordinacijom te pogrešna svijest o situaciji i poziciji vazduhoplova", radi uticaja na svjesnost osoblja o važnosti poštovanja propisane koordinacije u potpunosti.</p> <p>Preispitati i po potrebi ažurirati interna dokumenta koja propisuju koordinaciju JPAKL Sarajevo i FIS BiH sa BHACC, u dijelu koji reguliše VFR letenje propisivanjem jasnih i nedvosmislenih procedura koordinacije.</p> <p>BHANSА treba da razmotri mogućnost organizovanja sastanka sa EUFOR-om, radi poboljšanja saradnje u ciju unapređenja nivoa bezbjednosti letenja (safety).</p>
Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Marinko Šimunović,